

НАВЧАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ РИСУНОК ЯК ФАКТОР ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОЦЕСА НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ АРХІТЕКТОРІВ

Білгородська О.Є. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури
м. Одеса, Україна)*

Соціальні умови, що змінилися, своєрідність сучасного періоду розвитку вимагають переосмислення підходу до навчання художніх дисциплін майбутніх архітекторів, підвищують вимоги до проведення лекцій та практичних занять. У суспільстві поки не створено єдиного економічного механізму, що вимагає творчо розвиненої, самостійно мислячої особистості, яка вміє брати на себе відповідальність.

Вища школа завжди виховувала інтелігенцію, “творця” кадрів, здатних розвивати професійну діяльність, розширювати, а не тільки відтворювати нові знання і цінності. Однак ця соціальна функція вищої школи – виховання творчої особистості – девальвувалася та втратилася у процесі стихійного розвитку, який не спирається на вироблення науково обґрунтованих стратегій змісту навчання. Стан вивченості проблеми характеризується детальною розробкою методів викладання рисунка в мистецьких закладах. Питання, присвячені основам рисунка, початковим відомостям про рисунок, основам образотворчої грамоти, теорії та методики викладання рисунка для художників досліджуються у працях П. Чистякова, М. Бернштейна, Н. Ростовцева, Н. Третьякова; основою організації професійної підготовки архітектора засобами образотворчого мистецтва стали праці Г. Біди, В. Кузіна, Н. Ростовцева та ін.. Проблема рисунка з натури і з уяви досліджена у працях О. Авсіяна, Ю. Лапіна; питання образотворчої композиції порушували В. Кандинський, В. Фаворський, М. Алпатов, Н. Волков, Є. Шорохов; проблеми методики викладання рисунка в архітектурному ВНЗ з навчання майбутніх архітекторів розкрито у працях Д. Кардовського, В. Яковлева, К. Корнілова, А. Соловйова, А. Дейнеки. Вища архітектурна школа є основою професійної грамотності і майстерності, що формує світогляд зодчого. Особлива роль тут належить рисунку як основі всіх видів образотворчого мистецтва. Навчальний рисунок є провідною дисципліною у системі підготовки архітектора. Рисунок є засобом вираження думок, фантазії, уявлень у будь-якій композиційній та проектній роботі. Він насамперед вчить мислити формою, розуміти конструктивну основу, зображати пластичну структуру предмета на площині.

Весь підготовчий процес роботи архітектора тісно пов'язаний із зображенням предметного світу. Для виконання архітектурного проекту

попередньо збирається ескізний матеріал, робляться замальовки, фіксуються в олівці всі ідеї. Тому в системі архітектурної освіти рисунок є однією з основних дисциплін. Отже, у процесі підготовки студента-архітектора необхідний розвиток таких якостей, як поняття композиції, конструктивної побудови, масштабності і пропорційності, фактурності предмета і його світлотіньового моделювання. Процес зображення навколишньої дійсності – єдиний художньо-творчий та навчально-пізнавальний процес, який дозволяє розвинути спостережливість, уяву, фантазію, координацію руки та ока, окрім того, сформувати особливе бачення світу і витонченість сприйняття, а також теоретичні знання та практичні навички у цій сфері. Для грамотного правильного зображення предметів з натури на площині студентам необхідно мати уявлення про їх форму, об'єм і конструкції. Ці відомості допоможуть надалі вирішувати навчальні завдання при роботі над рисунком, дозволять краще зрозуміти і розібратися в будові предметних форм при зображенні, щоб уникнути механічного та бездумного копіювання натурних предметів.

Рисунок – це наука мислити формою, він дозволяє розуміти конструктивну основу будь-якого зображення пластичної структури предмета на площині. Тобто головне завдання при навчанні рисунка – формування умінь і навичок правильного бачення об'ємної форми предметів та умінь її логічно, послідовно зображати на площині аркуша паперу. Форма предмета – це геометрична сутність поверхні предмета, що характеризує його зовнішній вигляд. Будь-який предмет є форма, а форма передбачає об'єм.

Поняття форма і об'єм нерозривно взаємопов'язані, складають єдине ціле і окремо в природі не існують. Об'єм предмета – це тривимірна величина, яка обмежена у просторі різними за формою поверхнями (будь-які предмети мають висоту, ширину і довжину, навіть у відносному їх вимірі). Осмислюючи зовнішні обриси предметів, необхідно також осмислювати і сутність їх внутрішньої будови, конструкцію форми і зв'язок окремих елементів, що складають ту чи іншу форму. Конструкція предмета, як правило, визначає характер його форми. У навчальному рисунку поняття конструкції форми набуває особливого значення з погляду її просторової організації, геометричної структури, зовнішньої пластичної будови, матеріалу та її функціонального призначення. Це дозволяє студентам більш ґрунтовно підходити до роботи над рисунком.

Навчальний рисунок з натури, заснований на тривалому спостереженні і детальному її вивченні, є головною традиційною формою навчання рисунка. Він вчить правдоподібно передавати предмети, які бачить малює, їх характерні особливості, форми і пластичні властивості.